

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Ing. Petrem Šuránkem ve věci žalobce: **A. D.**, nar. x, státní příslušnost neznámá, t. č. v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová, 294 21 Bělá pod Bezdězem, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 07. 2015, č. j. OAM-111/LE-BE02-BE02-PS-2015, o povinnosti setrvat v zařízení pro zajištění cizinců,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 07. 2015, č. j. OAM-111/LE-BE02-BE02-PS-2015, se zrušuje a věc se žalovanému vrací k dalšímu řízení.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) podanou na poště dne 03. 08. 2015 domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 07. 2015, č. j. OAM-111/LE-BE02-BE02-PS-2015, jímž mu byla podle § 46a odst. 1 písm. a) a § 46a odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), uložena povinnost setrvat v zařízení pro zajištění cizinců v Bělé pod Bezdězem – Jezové (dále jen „ZZC“) až do vycestování, maximálně však do 30. 10. 2015.

Žalobce v první řadě namítá, že není pravdou, že by byl osobou, u níž nebyla spolehlivě zjištěna totožnost. Ustanovení § 46a odst. 1 písm. a) zákona o azylu podle žalobce míří na situace, kdy je nejistota ohledně totožnosti žadatele toliko dočasná a odstranitelná dalšími

úkony, které správní orgán může ještě provést. Jestliže je však nemožnost ověřit totožnost žadatele trvalejšího charakteru, nemůže na něj tato norma dopadat už z toho důvodu, že jeho omezení osobní svobody by postrádalo jakýkoli smysl, jelikož k odstranění tohoto stavu nejistoty s největší pravděpodobností nedojde a dojít nemůže. Jak vyplývá z napadeného rozhodnutí, žalobce nedisponuje žádnými osobními doklady, neprochází žádnou evidencí dostupnou správnímu orgánu, případně policii a žádost správního orgánu adresovaná čtyřem státům, které by mohly žalobce evidovat, byla neúspěšná, neboť žalobce neprochází žádnou evidencí ani v těchto státech. Žalovaný navíc v napadeném rozhodnutí ani neuvádí, jaký smysl má mít pokračující omezení osobní svobody žalobce nebo k jakým dalším úkonům směřujícím k ověření jeho totožnosti se chystá. Jak vyplývá i z prohlášení žalobce, v jeho případě se jedná s největší pravděpodobností o osobu bez státní příslušnosti, na kterou norma § 46a odst. 1 písm. a) zákona o azylu z podstaty věci nedopadá. U drtivé většiny žadatelů o mezinárodní ochranu není možné jejich totožnost ověřit jinak, než z jejich prohlášení, neboť jejich domovský stát nespolupracuje a nemusejí ani disponovat doklady totožnosti. Jestliže u nich tedy žalovaný přistoupí k uložení povinnosti setrvat v ZZC podle § 46a odst. 1 zákona o azylu, musí tak činit na základě kvalifikované úvahy o tom, proč má pochybnosti o jimi uváděné totožnosti. Pouhé nepotvrzení totožnosti z jiných zdrojů není pro tento účel podle žalobce postačující. V tomto směru je podle žalobce přitom napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, neboť v rozporu s ustanovením § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) neobsahuje úvahy, kterými se řídil při hodnocení podkladů a při výkladu právních předpisů, zejména v něm chybí jakýkoliv pokus vysvětlit, z jakého důvodu má žalovaný pochybnosti o žalobcem uváděné totožnosti a jaký smysl má další omezení jeho osobní svobody.

Žalobce dále namítá, že žalovaný nesprávně aplikoval ustanovení § 46a odst. 1 zákona o azylu samostatně a též ve spojení s ustanovením § 68 odst. 3 správního řádu, a to s ohledem na spojitost § 46a odst. 1 zákona o azylu s čl. 7 směrnice Rady 2003/9/ES ze dne 27. ledna 2003, kterou se stanoví minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl (dále jen „přijímací směrnice“), z níž žalobce dovozuje, že povinnost žalobce setrvat v ZZC na základě zmiňovaného § 46a odst. 1 zákona o azylu nemůže trvat „až do vycestování“, ale pouze do doby, po kterou lze na žalobce nahlížet jako na „žadatele o azyl“ ve smyslu přijímací směrnice. Kromě toho podle názoru žalobce žalovaný nesprávně stanovil délku zajištění na 109 dnů a svůj záměr v tomto ohledu nedostatečně zdůvodnil.

Výrok napadeného rozhodnutí v podstatě jen kopíruje znění § 46a odst. 1 zákona o azylu, na jehož základě ke zbavení osobní svobody žalobce došlo. Ustanovení bylo v tomto znění do zákona o azylu zavedeno novelou provedenou zákonem č. 103/2013 Sb. Podle důvodové zprávy k návrhu zákona (dále jen „důvodová zpráva“) bylo účelem přijatého opatření reagovat na situaci, kterou se v té době na základě předběžné otázky položené Nejvyšším správním soudem (dále jen „NSS“) zabýval Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“). Podstatou předběžné otázky bylo osvětlit, zda osoba, která v ZZC projevila úmysl požádat o mezinárodní ochranu (a následně o ni i požádala), může být i nadále považována za osobu „neoprávněně pobývajících“ na území členského státu ve smyslu čl. 2 odst. 1 tzv. návratové směrnice (č. 2008/115/ES) a zda tedy takovou osobu je možné i nadále držet v zajištění za účelem správního vyhoštění. Odpověď SDEU byla negativní. Podle rozsudku ze dne 30. 05. 2013 (Arslan, C-534/11, dále jen „rozsudek ve věci Arslan“) se návratová směrnice „nevztahuje na státního příslušníka třetí země, který podal žádost o mezinárodní ochranu ve

smyslu směrnice 2005/85, a to v době od podání uvedené žádosti do přijetí rozhodnutí o této žádosti v prvním stupni, či případně do rozhodnutí o opravném prostředku podaném proti uvedenému rozhodnutí“.

Podle žalobce zajištění, které bylo nařízeno za účelem vyhoštění, v zásadě nemůže být vůči cizinci uplatňováno poté, co dotyčný požádal o mezinárodní ochranu, tj. stal se žadatelem o azyl ve smyslu přijímací směrnice. Také zde žalobce odkazuje na důvodovou zprávu a dále na souvislost mezi režimem zajištění podle přijímací směrnice a zákonem o azylu na jedné straně a mezi režimem zajištění podle návratové směrnice a zákona o pobytu cizinců na straně druhé. V otázce povahy této souvislosti pak žalobce odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 06. 05. 2015, č. j. 44 A 30/2015 - 16. Dle názoru žalobce, pokud se cizinec vymaní z režimu přijímací směrnice (typicky tím, že se řízení o mezinárodní ochraně skončí) a přejde do režimu návratové směrnice, musí dojít k novému ověření, zda podmínky pro zajištění podle příslušného právního předpisu Evropské unie jsou i nadále splněny. Jinými slovy, jakmile se řízení o mezinárodní ochraně s cizincem skončí, musí být vydáno nové rozhodnutí příslušného správního orgánu o tom, zda povinnost cizince strpět zajištění v ZZC i nadále trvá. Příslušným správním orgánem však již v tomto případě dle názoru žalobce není žalovaný a stejně tak zákonným podkladem pro další setrvání v ZZC již nemůže být § 46a zákona o azylu. Ustanovení § 46a odst. 1 zákona o azylu totiž stanoví, že „*Ministerstvo rozhodne o povinnosti žadatele o udělení mezinárodní ochrany (...) setrvat v zařízení pro zajištění cizinců*“. Tedy nikoliv o povinnosti osoby, která již žadatelem není. Možnost aplikace institutu zajištění podle § 46a zákona o azylu na cizince, který ztratil postavení žadatele o mezinárodní ochranu, je podle mínění žalobce fakticky vyloučena, a to s ohledem na citované znění § 46a odst. 1 zákona o azylu a na odlišnost podmínek zajištění podle obou směrnic. Výrok napadeného rozhodnutí tedy dle názoru žalobce nemůže být formulován tak, že povinnost žalobce setrvat v ZZC na základě § 46a odst. 1 zákona o azylu může trvat „až do vycestování“, tato povinnost žalobce může trvat pouze po dobu, po kterou na území pobývá jako žadatel o mezinárodní ochranu (resp. jako žadatel o azyl ve smyslu přijímací směrnice). Z tohoto důvodu považuje žalobce napadené rozhodnutí za nezákonné. Výklad ustanovení § 46a odst. 1 zákona o azylu učiněný Krajským soudem v Praze ve zmíněném rozsudku je navíc podle žalobce nesprávný, neboť cizinec zajištěný podle § 46a zákona o azylu nemůže z České republiky vycestovat o své vůli před tím, než řízení o mezinárodní ochraně skončí, jak vyplývá z ustanovení § 41 odst. 1 a § 49a odst. 2 zákona o azylu, a tomu odpovídá i současná praxe tzv. dobrovolných návratů.

V otázce určení a odůvodnění délky zajištění žalobce odkazuje na rozsudky NSS ze dne 31. 03. 2015, č. j. 2 Azs 203/2014-45, a ze dne 05. 03. 2014, č. j. 3 Azs 24/2013-42, a dále na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ze dne 27. 11. 2008, Rashed proti České republice, stížnost č. 298/2007. Výpočet lhůty provedený žalovaným se podle žalobce vztahuje ke lhůtě maximálního možného omezení osobní svobody žalobce, nikoliv ke lhůtě přiměřené, tj. k otázce, jak dlouho je nezbytné držet žalobce v ZZC s ohledem na dosažení stanoveného cíle. Skutečnost, že řízení o mezinárodní ochraně bude trvat přibližně 109 dnů, není podle žalobce relevantní pro délku jeho zajištění. Účelem zajištění podle § 46a odst. 1 písm. a) zákona o azylu totiž není provedení řízení o mezinárodní ochraně, nýbrž odstranění pochybností o totožnosti žalobce, tudíž je třeba se zabývat dobou pro to potřebnou. Z napadeného rozhodnutí však není zřejmé, jakým způsobem konkrétně bude totožnost žalobce ověřována, když z něj vyplývá, že správní orgán již vyčerpal v podstatě všechny

možnosti tak učinit. Z tohoto důvodu nelze ani posoudit, zda stanovená lhůta 109 dnů je pro dosažení cíle ochrany veřejného pořádku nezbytná, či nikoliv. Rozhodnutí o délce setrvání žalobce v ZZC je tudíž podle něj nezákonné a rovněž nepřezkoumatelné. S ohledem na uvedené proto žalobce navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný nesouhlasí s žalobními námitkami, neboť z nich nelze dovodit namítaná porušení zákona či Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění pozdějších protokolů, vyhlášené pod č. 209/1992 Sb. (dále jen Úmluva“). Konstatuje, že již s ohledem na předchozí tvrzení žalobce a na zjištěný skutkový stav nelze zpochybnit správnost a zákonnost napadeného rozhodnutí založeného na důvodu podle § 46a odst. 1 písm. a) zákona o azylu. Z obsahu písemných materiálů totiž vyplývá, že žalobce do ČR přicestoval v měsíci červnu 2015, přičemž dne 04. 07. 2015 byl kontrolován příslušníky Policie ČR, dálničního oddělení Praha na úseku dálnice D11 ve směru Hradec Králové na Prahu a v této souvislosti nebyl schopen prokázat svou totožnost, pouze sdělil jméno, příjmení, datum narození a státní příslušnost v ČR neuznané Podněsterské moldavské republiky. Jelikož se nepodařilo ověřit žalobcovu totožnost a v ČR se tento zdržoval nelegálně, bez platného víza, cestovního dokladu či povolení k pobytu, byl zajištěn a umístěn do ZZC Bělá pod Bezdězem – Jezová. Dle svého vyjádření osobní doklady nevlastní již od roku 1992, kdy mu měl být vybombardován dům, avšak od inkriminované doby se ani nepokusil žádné nové doklady totožnosti získat (cestovní pas nikdy neměl). Do ČR žalobce přicestoval na kole přes území Slovenské republiky a měl dále v úmyslu takto pokračovat až do SRN, kde by požádal o udělení mezinárodní ochrany. Před výjezdem do SRN také hodlal v Praze krátce nelegálně pracovat. V napadeném rozhodnutí se rovněž poukazuje na sdělení Interpolu Bukurešť, Kyjev, Kišiněv a Moskva, dle nichž žalobce neprochází evidencemi obyvatel Rumunské republiky, Ukrajiny, Moldavské republiky ani Ruské federace a tyto státy nemají k této osobě žádné záznamy. V žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce ani neuvedl žádnou adresu pobytu na území ČR. Odůvodnění napadeného rozhodnutí řádně odráží zjištěný skutkový stav a na základě spisového materiálu lze prokazatelně doložit, že rozhodnutí žalovaného není vadné, nepřezkoumatelné nebo nezákonné.

Také dobu povinnosti setrvat v ZZC stanovenou na 110 dnů považuje žalovaný za zcela přiměřenou zjištěným okolnostem případu a souladnou se zákonem. Důvody uložení povinnosti setrvat v ZZC po tuto dobu jsou v napadeném rozhodnutí podrobně popsány. Žalobce tak podle žalovaného nebyl nijak zkrácen na svých právech, jeho námitky jsou nedůvodné, a žaloba by proto měla být v plném rozsahu zamítnuta.

Obsah správního spisu potvrzuje shrnutí skutkových okolností učiněné žalovaným ve vyjádření k žalobě, byť v některých otázkách pouze zprostředkovaně prostřednictvím informací obsažených v odůvodnění rozhodnutí Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje, Odboru cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, ze dne 05. 07. 2015, č. j. KRP-65643-14/ČJ-2015-050022-SV. O jejich správnosti nicméně není mezi účastníky ani spor. Odlišné je pouze hodnocení úplnosti (popř. správnosti) odůvodnění napadeného rozhodnutí. K němu je třeba uvést, že s ohledem na nesporná skutková zjištění je v něm konstatováno, že v případě žalobce nebyla spolehlivě zjištěna jeho totožnost, a to nejen co do jména a příjmení, ale ani co do státní příslušnosti, přičemž o jeho osobě neexistují žádné záznamy v cizineckých evidencích ČR a EU, dotýčný neprochází ani evidencemi Rumunska, Ukrajiny, Moldávie a Ruské federace, žalobce neuvedl ani žádnou

osobu blízkou či rodinného příslušníka, kteří by mohli prokázat jeho totožnost, a konečně žalobce uvedl neexistující státní příslušnost. Dále žalovaný v napadeném rozhodnutí odůvodnil maximální délku doby zajištění žalobce v ZZC, a to tím, že řízení ve věci mezinárodní ochrany by mělo skončit ve lhůtě 90 dnů, následně žalobci svědčí lhůta 15 dnů pro podání správní žaloby a dále je třeba přičíst průměrnou pětidenní lhůtu na doručování dokumentů v rámci soudního řízení, celkem tedy maximální lhůta pro zajištění představuje 110 dnů, přičemž s ohledem na dodatečně zjištěné skutečnosti může žalovaný případně přistoupit k jejímu prodloužení, maximálně však na zákonem stanovenou dobu 120 dnů. Napadené rozhodnutí bylo žalobcem převzato v den jeho vydání, tedy dne 13. 07. 2015.

Krajský soud v Praze na základě včasné žaloby podané oprávněnou osobou přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Podle § 46a odst. 1 zákona o azylu rozhodne ministerstvo o povinnosti žadatele o udělení mezinárodní ochrany, s výjimkou žadatele, kterým je nezletilá osoba bez doprovodu, rodič nebo rodina s nezletilými či zletilými zdravotně postiženými dětmi, osoba s vážným zdravotním postižením, těhotná žena nebo osoba, která byla mučena, znásilněna nebo podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického či sexuálního násilí, setrvat v přijímacím středisku nebo v ZZC až do vycestování, maximálně však po dobu 120 dní, jestliže

- a) nebyla spolehlivě zjištěna totožnost žadatele,
 - b) žadatel se prokazuje padělanými nebo pozměněnými doklady totožnosti, nebo
 - c) je důvodné se domnívat, že by žadatel mohl představovat nebezpečí pro bezpečnost státu nebo veřejný pořádek,
- není-li takový postup v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Podle § 68 odst. 3 správního řádu, se v odůvodnění uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.

Výkladem ustanovení § 46a odst. 1 písm. a) zákona o azylu se v minulosti zabýval NSS ve svém rozsudku ze dne 31. 07. 2013, č. j. 7 Azs 19/2013-38, publikovaném pod č. 2971/2014 Sb. NSS. Z tohoto rozsudku lze dovodit, že smyslem a účelem úpravy obsažené v § 46a zákona o azylu je zamezit zneužívání řízení o udělení mezinárodní ochrany pro nelegální migraci či jiné nelegální aktivity a v tomto směru má předmětné ustanovení poskytovat účinnou prevenci před nelegální migrací a nebezpečím pro bezpečnost státu nebo veřejný pořádek. Konkrétně pak k omezení osobní svobody zakotvenému pod písm. a) předmětného ustanovení dochází proto, že není zřejmé, s jakou konkrétní osobou se řízení vede. „Není-li na jisto postaveno, kdo je osoba, která podala žádost o udělení mezinárodní ochrany, z jakého státu tedy pochází a jakou má za sebou skutečnou osobní historii relevantní pro posouzení její žádosti, není vyloučeno, že ve skutečnosti o mezinárodní ochranu žádá osoba, která ji vůbec nepotřebuje a které ve skutečnosti nehrozí žádná nebezpečí, kvůli nimž by jí měla být taková ochrana poskytnuta. Praxe řízení ve věcech udělení mezinárodní ochrany naopak ukazuje, že skrývání skutečné identity a tvrzení identity jiné (cizí či zcela

smyšlené) je častou metodou ekonomických migrantů, jak se bez skutečných důvodů pokusit získat výhody plynoucí z mezinárodní ochrany. Takovému zneužití tohoto institutu je Česká republika jako stát, který řízení o žádosti vede, oprávněna se bránit, použije-li k tomu humánní a proporcionální prostředky pohybující se v mezích prostoru vymezeného státu vnitrostátním ústavním právem a jeho mezinárodními závazky.“ Z rozsudku dále plyne, že předmětné ustanovení lze aplikovat i tehdy, jsou-li žalovanému v době rozhodnutí k dispozici určité indicie potvrzující tvrzení žadatele o jeho totožnosti (v daném případě identifikační karta zahraniční banky), avšak samy o sobě přesto nemohou odstranit pochybnosti o totožnosti žadatele. V takové situaci NSS hodnotí maximálně 120 dnů trvající omezení osobní svobody žadatele jako přiměřené, zdůrazňuje však, že z ustanovení § 46a odst. 4 zákona o azylu pro žalovaného plyne aktivní povinnost provádět účelné kroky směřující ke spolehlivému zjištění totožnosti žadatele; pokud by takové kroky nebyly bez zbytečného prodloužení činěny, mohlo by to odůvodňovat závěr, že k dalšímu omezení osobní svobody žadatele není důvod. S uvedenými závěry se ztotožňuje i Krajský soud v Praze.

Žadatele o mezinárodní ochranu lze zadržovat v ZZC z důvodu nedostatku spolehlivých zjištění o jeho totožnosti pouze po dobu, kdy jsou žalovaným či na jeho popud aktivně činěny úkony směřující ke zjištění totožnosti žadatele, ne však déle. Uložit povinnost setrvat v ZZC lze žadateli z tohoto důvodu jen jednou (snad jen s výjimkou uložení povinnosti v jiném řízení o udělení mezinárodní ochrany, v němž navíc bude žalovaný disponovat konkrétními novými údaji, které budou zakládat reálný předpoklad, že s ohledem na nové údaje bude tentokrát již možné v zákonem stanovené maximální lhůtě při ověřování totožnosti žadatele dospět k jeho ztotožnění), a to maximálně na 120 dnů. Délka omezení osobní svobody žadatele zajištěného výlučně z titulu ustanovení § 46a odst. 1 písm. a) zákona o azylu totiž není odvislá pouze od délky probíhajícího řízení o udělení mezinárodní ochrany, ale také od odstranění pochybností o totožnosti žadatele.

Lze předpokládat, že úkony směřující k identifikaci totožnosti žadatele mohou trvat v řadě případů kratší dobu, než vlastní řízení o žádosti o mezinárodní ochranu včetně souvisejícího soudního přezkumu. Pokud žalovaný zjistí totožnost žadatele omezeného na osobní svobodě pouze z důvodu § 46a odst. 1 písm. a) zákona o azylu, pak jej musí bezodkladně po tomto zjištění propustit, třebaže řízení o jeho žádosti dosud neskončilo, ledaže vydá právě na základě zjištění skutečné (jiné než deklarované) identity žadatele nové rozhodnutí podle § 46a odst. 1 písm. b) či c) zákona o azylu na (nanejvýše) zbytek dosud nevyčerpané maximální doby 120 dnů omezení osobní svobody. Platí to i obráceně, a to z důvodu, že omezení osobní svobody podle § 46a zákona o azylu nemůže s ohledem na chybějící volbu mezi mírnějšími omezujícími opatřeními dopadat na cizince v režimu návratové směrnice (blíže viz rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 06. 05. 2015, č. j. 44 A 30/2015 – 16).

V tomto směru se odlišuje pozice žadatelů zajištěných z důvodu ohrožení veřejného pořádku [písm. c)], resp. z důvodu použití padělaných či pozměněných dokladů [písm. b)]; u této kategorie žadatelů zákon presumuje jejich nebezpečí pro veřejný pořádek na základě před vydáním napadeného rozhodnutí nastalé a tedy neodčinitelné skutečnosti a tuto skutkovou podstatu tak vyčleňuje z písm. c) do samostatného ustanovení, u kterého zánik nebezpečí hrozícího od žadatele pro veřejný pořádek nepřichází do úvahy] od pozice žadatelů, u nichž se nepodařilo spolehlivě zjistit jejich totožnost. V případě žadatelů, u nichž je žalovaným shledána obava z toho, že svým pobytem na svobodě mohou ohrozit veřejný

pořádek, totiž zpravidla důvody zakládající tuto obavu (typicky nerespektování pravomocného a vykonatelného správního vyhoštění, popř. trestu vyhoštění) přetrvávají i po skončení žádosti o mezinárodní ochranu. Proto je v jejich případě v zásadě postačující odůvodnit přiměřenou dobu uložení povinnosti setrvat v ZZC délkou řízení o jejich žádosti o udělení mezinárodní ochrany, neboť u těchto kategorií žadatelů nebezpečných pro veřejný pořádek se rozumí *per se*, že toto nebezpečí přetrvává po dobu přesahující zákonný limit 120 dnů a žalovaný ani není schopen toto nebezpečí jinak než nuceným vycestováním odstranit. Naopak v případě žadatelů omezených na svobodě pouze z důvodu § 46a odst. 1 písm. a) zákona o azylu si nelze vystačit s odůvodněním trvání omezení osobní svobody délkou očekávaného trvání řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany, neboť je třeba vysvětlit, jak dlouho žalovaný očekává, že odstraňování pochybností o totožnosti žadatele potrvá a jaké konkrétní úkony v tomto směru bude žalovaný provádět. Pouze v případě, kdy nelze očekávat skončení těchto úkonů před ukončením řízení ve věci mezinárodní ochrany žadatele, bude činit nejzazší limit přiměřeného omezení osobní svobody žadatele délka azylového řízení.

Žalobce má tedy pravdu v tom, že napadené rozhodnutí je nezákonné, pokud nezbytnou dobu omezení žalobce na osobní svobodě odvozuje jen a pouze od očekávané délky řízení o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany a zcela pomíjí očekávanou délku úkonů směřujících k odstranění pochybností o totožnosti žalobce. V návaznosti na nesprávný právní názor navíc nelze zjistit ani to, jaké úkony vůbec žalovaný v tomto směru činí, resp. zamýšlí bezodkladně činit (i kdyby tedy žalovaný implicitně předpokládal jejich zdlouhavost, bylo by napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné). Žalovaný ovšem v tomto směru podle obsahu jeho vyjádření otázkou úkonů směřujících ke zjišťování totožnosti žalobce po vydání napadeného rozhodnutí považuje spíše za nerozhodnou, když se těmito žalobním bodům ve své argumentaci zcela vyhýbá.

Žalobci je také třeba přitakat v tom, že pokud by již nebyly správnímu orgánu k dispozici žádné vhodné úkony, které by mohly reálně přispět odstranění pochybností o totožnosti žalobce, pak není důvodu žadatele ani omezovat na osobní svobodě. V takovém případě by sice byla naplněna podmínka § 46a odst. 1 písm. a) zákona o azylu (tj. že nebyla spolehlivě zjištěna totožnost žadatele), avšak při zkoumání proporcionality omezení osobní svobody žadatele by muselo být zjištěno, že zásah do osobní svobody je bezúčelný, neboť toto omezení nemůže přispět k naplnění účelu zákona. V takovém případě by totiž žalovanému nebylo nic jiného, než vyjít z tvrzené totožnosti a žalobce by musel být tak jako tak propuštěn na svobodu. Uvedené je přitom o to významnější, že žalovaný se k žalobci staví jako k osobě bez státní příslušnosti (což je ovšem sporné, neboť ČR považuje území Podněstří za součást Moldávie a nabízí se tedy otázka, zda osoby s „občanstvím“ této separatistické oblasti zpravidla nebudou z hlediska ČR považovány právě za občany Moldávie). Takovou osobu však zpravidla nelze vyhostit, nebude-li s tím přijímající stát souhlasit (§ 121 zákona o pobytu cizinců), a proto pro bezúčelnost by ani nepřicházelo do úvahy omezování její osobní svobody z titulu nuceného vycestování, není-li zde souhlasu třetí země s přijetím žalobce.

Lze tedy shrnout, že pokud neexistuje žádný výhled spolehlivého zjištění totožnosti žadatele o mezinárodní ochranu, pak z principu nelze užít institutu uložení povinnosti setrvat v ZZC podle § 46a zákona o azylu, neboť veškeré varianty tohoto opatření (jak již plyne ze zákonem presumovaného konce zajištění „až do vycestování“) směřují právě k úspěšnému vynucení vycestování cizince (zpravidla do země původu), když předpokládají, že omezovaný cizinec zneužívá v rámci snahy o nelegální migraci systém azylového řízení (jak se podává

z důvodové zprávy k zákonu č. 379/2007 Sb.). Je tedy namístě konstatovat, že napadené rozhodnutí tím, že omezuje osobní svobodu žalobce, aniž by považovalo za významnou otázku, zda ve vymezené době omezení osobní svobody existuje reálný předpoklad spolehlivého zjištění totožnosti žalobce, je nezákonné.

Z výše uvedených důvodů proto soud shledal podanou žalobu důvodnou, a proto napadené rozhodnutí zrušil a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). Soud ve věci jednání nenařizoval, neboť žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasil, žalobce pak v zákonem stanovené lhůtě pěti dnů od podání žaloby o jeho nařízení nepožádal. S ohledem na zrušení napadeného rozhodnutí žalovaný žalobci bez zbytečného odkladu umožní opustit ZZC (§ 46a odst. 6 zákona o azylu).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobce, který byl ve věci úspěšný, přiznání náhrady nákladů nepožadoval a ani z obsahu spisu soud nezjistil, že by mu nějaké náklady vznikly. Proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 12. srpna 2015

Mgr. Ing. Petr Šuránek, v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení.

Vlasáková